LIBRARY OF CONGRESS
WASHINGTON D.C. 20540

Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК ХС. Ч. 157. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го СЕРПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 19, 1983. No. 157. VOL. XC.

СТУДЕНТИ ІЗ ЗСА І КАНАДИ ДЕМОНСТРУЮТЬ В ДАХАВ

Дахав, Західня Німеччина. (П. Ґ. телефоном). — Українські студенти із З'єднаних Стейтів Америки і Канади, які беруть участь в науковій поїздці „Стежками батьків" по Европі, розпочали тут в середу, 17-го серпня, ц.р. демонстрацію і голодівку, протестуючи проти несправедливого трактування українців і відсутности у списках тих українських в'язнів, які сотнями каралися і вмирали у цьому відомому концентраційному таборі гітлерівської Німеччини.

Під час голодівки, на терені колишнього концтабору відбуваються лекції, читання споминів про концтабір в Дахав і багато інших подібних таборів смерти. Лекції читають професори Українського Вільного Університету з Мюнхену. Як відомо, Дахав це далеке передмістя баварської столиці. Студенти, під опікою професорів Петра Ґоя і Юрія Кульчицького, сидітимуть до часу поки не будуть задоволені їхні вимоги. Вже існують певні вигляди, що управа цього унікального „музею" погодиться на введення деяких змін, на підставі привезеної студентами документації книжкових видань та іншого матеріялу. Духовну опіку для студентів дає о. Евген Гарабач з Великої Британії.

Організатори цієї важливої демонстрації надіються, що українське громадянство морально підтримає акцію студентів і надсилатиме на адресу управи колишнього концтабору в Дахав та міністерства внутрішніх справ Баварії відповідні листи з підтримкою домагань студентів, які вважають, що і тут наступила зумисна дискримінація українців, яку треба направити.

Ліґа Українців Католиків готується до ювілейного З'їзду

Левиттавн, Па. — Заснована 50 років тому Ліґа Українців Католиків, яка об'єднує нащадків українських піонерів в Америці і яка тісно співпрацює з Церквою, заплянувала свій ювілейний З'їзд, який відбудеться 7-9 жовтня ц.р. у готелі Гілтон Нортіст, у Трівозі, Па.,на північносхідних окраїнах Філядельфії.

Управа Ліґи Українців Католиків в Америці звернулася з закликом до всіх вірних УКЦеркви взяти численну участь у цьому З'їзді, познайомитися з програмою та діяльністю цієї організації, відновити давні і установити нові зв'язки, згадати минуле та схвалити пляни дальшої діяльности.

Програма З'їзду включає Божественну Літургію, різні доповіді, дискусії. Учасники теж схвалять відповідні резолюції.

Почалась підготова 11-го балю української преси

Філядельфія, Па. — Діловий комітет для влаштування 11-го балю української преси, очолений головою фінансової комісії СФУЖО Марією Хариною і головою СУЖА Ольгою Кузьмович, відбув недавно перше своє засідання і почав працю над підготовкою цього балю.

У склад ділового комітету входять це. Людмила Чайківська, заступник, Марія Галій, секретар, Марія Леськів, фінансова референтка, Христина Кульчицька, голова комісії для вибору королівни української преси, Марія Євсевська, голова комісії виграшу картин, Дарія Федак, голова господарської комісії, і ред. Мстислав В. Дольницький, як пресовий референт. Членами Ділової комісії стали також Стефанія Голіната, Марія Татарська, Клява Баранецька, Лідія Бульба, Наталія Перфецька, Христина Дольницька та Ірина Юрчак.

На майстрів церемонії запрошені директорка „Рідної Школи" і зв'язкова фінансової комісії СФУЖО на Філядельфію Мирослава Ґіль та Олег Прасіцький, абсольвент Темпл університету, активний студентський та пластовий діяч.

На членів жюрі для вибору королівни і князівень української преси запрошені керівник „Мистецької Студії Слова" з Ню Йорку Лідія Крушельницька, а на членів жюрі: Слава Ґеруляк Христя Сеник, Роман Юзів та член редакційного колективку українського Відділу „Голосу Америки" Віктор Кулій.

Картини на виграші подарувала Наталія Андрусів із спадщини померлого чоловіка Петра Андрусева п. з „Ілюстрація до книжки", Евгенія Чапельська („Квіти"), Михайло Коргун („Маки").

Баль української преси відбудеться в залі парафії св. Йосафата у Філядельфії в суботу, 19-го листопада ц.р.

Книжка М. Іванчука розповідає про українських поселенців у Манітобі

Вінніпеґ, Ман. В опрацюванні Михайла Іванчука та завдяки дотації Програми Багатокультурности канадського уряду вийшла 290-сторінкова книжка, написана англійською мовою, п.з. „Pioner Profiles, ukrainian setlers in Manitoba" („Профілі піонерів, українські поселенці в Манітобі").

У своєму вступному слові професор Департаменту географії Вінніпезького університету Джан С. Лер зазначує, що рідко можна натрапити на таку книжку як М. Іванчука, щоб в такий гідний спосіб вшанувала 90-річне поселення та змагання прибулих тут українців. Проф. Лер теж пояснює, що автор цієї праці проаналізував соціо-економічні і політичні змагання та боротьбу в напрямі кращої освіти перших українських поселенців в Манітобі. У дальшому він пише, що М. Іванчук у цій книжці зілюстрував — „Сподівання, тріюмфи і невдачі" українських поселенців, як також їхню боротьбу, щоб забезпечити собі місце в цій країні, аж до того часу, коли їхнє життя поплиле спокійним і вже устабілізованим руслом, як і втім кожної із етнічних груп у Канаді.

Праця М. Іванчука розподіляється на п'ять частин: І. Українські піонери 1891-1899. II. Група поселенців 1900-1910. III. Піонери-вчителі. ІУ. Інші професії. У. Період 1910-1914. У книжці — багато світлин і карт з позначенням місць, де колись жили українські поселенці, включно із поданням їх прізвищ та датами їхнього прибуття до Канади.

Крім останньої праці за автором є ще інші книжки: „Історія українських поселенців на терені Гімлі", написана по-українськи; „Віта: українська громада" (тритомова книжка) і „Ялина, мочари і камінь: Історія українського піонерського поселення на терені Ґімлі".

Зацікавлені в замовленні цієї книжки, ціна якої є 14 долярів і 95 центів, плюс один доляр на покриття коштів поштової пересилки, можуть звертатися на адресу: Svoboda Book Store, 30 Montgomery Street, Jersey City, N. J. 07302.

Е. Гонекер поїхав до Польщі

Варшава, Польща. — Східня Німеччина перша „проломила леди" і почала „подавати дружню руку" Польській Народній Республіці, — кажуть поличні спостерігачі і кореспонденти. Лідер комуністичної Німеччини Ерік Гонекер прибув 16-го серпня ц.р., до Польщі з офіційною візитою і тим самим дав початок відновлення добрих сусідських відносин країн східнього бльоку, які перервались були після того, як польський уряд був змушений визнати домагання робітників і ними створену профспілку „Солідарність".

Раніше Східня Німеччина і Чехо-Словаччина побоювалися, щоб ідея і приклад польських робітників не перекинулись до їхніх країн і тому перші виступали проти ніби то „літеплої" тактики польського уряду у поборюванні „контрреволюційних елементів".

Гонекера і супроводжаючих його осіб вітав на летовищі прем'єр-міністер ПНР Войцех Ярузельскі й інші офіційні особи з політбюра і ЦК ПКП. Газета „Трибуна Люду" помістила на першій сторінці велику фотознімку східньонімецької делеґації і грубим шрифтом надрукований привіт: „Вітаємо вас у Польській Народній Республіці".

Вміжчасі у Ґданьску ситуація погіршується з кожним днем. Речник уряду ген. Мечислав Циган заявив кореспондентам, що народні суди приготувались до приспішення процедури засудів тих робітників, які наважаться прилучитись до нелегального страйку, до якого готується заборонена профспілка „Солідарність" на вимогу підпільних членів профспілки і Леха Валенси. Як відомо, вони заповіли перший страйк на 31-го серпня. Протестні акції робітників в Ґданьску будуть барометром настроїв польського робітництва, — кажуть спостерігачі і від успішних акцій залежатиме дальша доля „Солідарности".

„Свобода" і Караванські під обстрілом пропаґанди СССР

Джерзі Сиdі, Н.Дж. — Контрольована органами КҐБ газетка „Вісті з України", яка рівночасно являється органом товариства „Україна" і якої в Україні не можна купити, бо вона призначена тільки для українців на поселеннях у країнах вільного світу, помістила у числі 29-ім (липень 1983 рік), дві напасницькі статті: проти щоденника „Свобода" і С. та Н. Караванських. Першу про відзначування Тижня Поневолених Націй в ЗСА під заголовком „Щорічне шоу" і другу про лист Святослава і д-р Ніни Караванських до президента Рональда Реґена, у якому вони звертають увагу американських офіційних чинників на використовування совєтських зфабрикованих в КҐБ документів проти колишніх переміщених осіб, а тепер американських громадян американським судівництвом.

„Свободі" попалося за те, що вона підтримує щорічне відзначування Тижня Поневолених Націй, яке совєтська рептилька називає „щорічним шоу". Валерій Стиркул пише у цій статті таке: „Свого часу джерсісітська націоналістична газета „Свобода", розводячись на тему „тижня", вибовкнула, що схвалення закону про тиждень поневолених націй було одним із найбільших калібрів Америки в холодній війні проти 'комуномосковської загрози'. „Свобода" по холуйськи розшаркується (?) перед власть імущими, визнає за З'єднаними Стейтами Америки виключне право на безкарне втручання в діла інших країн. Вартість цього тижня писала вона, ще й у тому, що він в жодному разі не може бути двосічний й обернутися проти Америки, бо його вістря звернене проти Москви... Тоді ж „Свобода" проговорилася, що вона хотіла б бачити 'тиждень' біль ефективним, а не таким собі літеплим; що він повинен стати другим 'четвертим липня' в закордонній політиці ЗСА".

Як у багатьох інших випадках, газета не подає числа газети, а самі цитати так і видно повиривала з контексту багатьох інформацій і статтей, які були поміщені до цієї теми у „Свободі".

Про відкритого листа С. і Н. Караванських газетка пише, що його написали „Святослав Караванський і його дружина Ніна Строката — два негідники, яких свого часу було видворено за межі нашої країни". Далі Петро Гречаний (мабуть псевдонім) цитує за „Робітничою газетою" про С. Караванського, що він дезертир із Червоної армії, добровільно здався в полон гітлерівцям, співпрацював у проскурівській газеті „Український Голос", виконував в Одесі спеціяльні завдання проводу ОУН, який давав йому бандерівський емісар Богдан Яворський, виявляв совєтських підпільників, вербував нових членів ОУН тощо.

Немає сумніву, що відкритий лист С. і Н. Караванських зачепив, як то кажуть, за живе і вдарив в найбільш дражливе місце КҐБівської сітки — фальшування документів для американсього судівництва і підставлювання фальшивих свідків, які в чаді вічного страху перед карателями, скажуть прокуратурі і навіть приїжджим американським представникам все, що Москва чи її київські васали захочуть. Газетка бере в оборону Аллена Раєна, колишнього директора бюра спеціяльних розслідувань, який, як відомо, вміжчасі зрезиґнував і його функцію покищо виконує назначечний заступник. П. Гречаний побоюється, щоб А. Раєна не притягнули до відповідальности за зловживання совєтської документації.

Померла Ніна Онацька

Ню Йорк, Н.Й. (ПС ІС-НО). — З Буенос Айрес, Арґентина, наспіла вістка, що там 16-го липня 1983 року у місцевому шпиталі померла по довшій недузі на 88-му році життя св. п. Ніна Онацька, дружина покійного проф. Євгена Онацького, колишнього близького співробітника полк. Євгена Коновальця та полк. Андрія Мельника.

Св. п. Н. Онацька, народжена на Київщині, була відома діячка українських жіночих і громадських організацій. З 1919 року перебувала в Римі, куди був висланий Урядом УНР на дипломатичну місію її муж св. п. проф. Є. Онацький.

В 1947 році разом зі своїм мужем виїхали з Риму до Буенос Айрес.

В Арґентині включилася активно в громадське життя, зокрема в жіночий рух. Була членкою Організації Українок „Відродження", головою Союзу Українок Арґентини і членом Головної Ради Української Центральної Репрезентації (УЦР), заступником голови СФУЖО на Південну Америку (1951-1959), головою Міжорганізаційного Жіночого Комітету (1961).

Покійна постійно допомагала своєму мужеві в його науковій та журналістичній праці.

ДОБАЧАЮТЬ „ФАШИЗМ"У СПОРТІ

Київ. — Київська газета „Радянська Україна" у числі з 2-го серпня ц.р., помістила довше звідомлення, а зглядно аналітичну статтю п.з. „'Невинна гра' на стадіонах", у якій аж два автори, Л. Осипенко і В. Піхуля, підозрівають, що німецькі неонацисти використовують спорт, а головно розентузійовану публіку „для відродження нацистського 'спортивного' духу".

„Федеративна Республіка Німеччини. Чемпіонат світу з гокею 1983 року. Гра між збірними Народної Демократичної Республіки і Федеративної Республіки Німеччини закінчується з рахунком 3:4 на користь західньонімецької команди, — пишуть згадані кореспонденти „Радянської України". Радість місцевих уболівальників цілком зрозуміла, адже перемога їх улюбленцям дісталась у важкій виснажливій спортивній боротьбі. Однак не можливо зрозуміти, — пише далі газета, — реакцію трибун, які в захваті співають: 'Дойчлянд, Дойчлянд, ібер аллес'. Так само, — кажуть кореспонденти, — у 1936 році співали на олімпійському стадіоні в Берліні гітлерівські фашисти. Тоді Гітлер хотів скористатись Олімпіядою, щоб продемонструвати переваги арійського спорту".

Далі згадані кореспонденти, шукаючи гітлерівського духа у Західній Німеччині, говорять про відродження неофашистського руху, зокрема серед молоді і 'відродження нацистського спортивного духу'.

„Спортивна вивіска служить прикриттям і для численних сучасних 'військово-спортивних груп' Західньої Німеччини... в цих групах маскується спеціялізована підготовка бойових сил для боротьби проти прогресивних елементів".

Газета, цитуючи якесь неназване джерело каже, що цими „прогресивними елементами", мали б бути комуністи, що збираються прийти до влади у Західній Німеччині. Сказано саркастично, але правдиво. „Наша боротьба — це боротьба проти комуністичних ідей і тих, хто їм симпатизує", — заявили молоді німці, які припадково є також спортовцями, а драматизуванням 'небезпеки' проти неонацистів автори самі стверджують про наростання патріотичного антикомуністичного руху в Західній Німеччині.

Вони про це пишуть так: „Зростання небезпеки неофашизму і правого екстремізму (про лівий нічого не згадується) у ФРН викликає законну тривогу прогресивної громадськости цієї країни, яка жадає від уряду Західньої Німеччини покласти край провокаційним виступам". Для цього газета закликає „усі демократичні і миролюбні сили" об'єднатися і співробітничати у тій й інших справах.

Виглядає, що спонтанний виступ молоді на стадіоні на Заході — це фашизм, а такий же виступ на Сході — патріотизм. Дві тенденційні мірки, яких у спорті не повинно бути.

Жінки-спортсменки домагаються рівних прав

Лос Анджелес, Каліф. — Адвокат Американської юнії громадських свобід подала справу до суду від імени двох спотсменок, Мері Декер і Ґрете Вайц, за дискримінацію проти жінок-спортсменок, яких не допускається до всіх родів спорту, зокрема в бігах на 5 і на 10,000 метрів. Адвокат Сузан МекҐреві заявила, що скаргу розглядатиме вищий суд у Лос Анджелесі, де, як відомо, відбуватиметься чергова світова Олімпіяда в 1984 році.

На думку адвоката, суд мусить стати по стороні дискримінованих жінок і домагатися права для жінок-спортсменок,включаючи в програму легкоатлетики біги на 5 і 10,000 метрів. До Декер і Вайц долучились 55 інших змагунок з 19-ох країн світу.

В програму Олімпійських ігрищ в 1984 році вперше включено жіночий маратон. Жінки теж змагаються в бігу на 3,000 метрів. „Вони повинні змінити правила і включити в програму біги на 5 і 10,000 метрів, ане тільки на 3,000 метрів", — заявила Ґ. Вайц на спеціяльній пресовій конференції.

У СВІТІ

ВПЕРШЕ З ЧАСУ, КОЛИ БУВ відкликаний воєнний стан у Польщі, уряд цієї держави ввів 16-го серпня суворі „спеціяльні правила" щодо масових зібрань у Гданьску. Заходи ці були вжиті в наслідок масових демонстрацій 14-го і 15-го серпня у зв'язку з річницею створення незалежної профспілки „Солідарність" в цьому портовому місті. Генерал Мечислав Циган, губернатор Ґданьску, проголосив тимчасові гострі заходи проти людей, які: 1. Не розійдуться з масового зібрання, не дивлячись на наказ поліції; 2. Закликатимуть до зібрань без попереднього повідомлення або дозволу від влади; 3. Вживатимуть місця поклоніння для публічних зібрань, які нічого спільного з релігією не мають; 4. Вивішування плякатів, повідомлень тощо в недозволених публічних місцях. Ці „спеціяльні правила" в багато дечому заступили правила відкликаного воєнного стану.

ЛІДЕР ОПОЗИЦІЇ Йошуа Нкомо повернувся до Зімбабве 16-го серпня після п'ятимісячного добровільного вигнання в Лондоні. Нкомо, президент Африканської народної юнії Зімбабве, заявив репортерам, що він займе своє місце в парляменті, щоб боротися проти уряду, який бажав би його вигнати. На пресовій конференції в Гайфілді Нкомо сказав, що він не бачить жадних причин, чому б він не міг зайняти свої місце в парляменті. Згідно з конституцією країни, член парляменту, який не був присутній на 21 засіданні, може бути виключений з парляменту, а Нкомо, бувши у вигнанні, пропустив багато більше засідань. Але уряд прем'єра Роберта Мугабе відтягнув внесок про видалення Нкомо.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКА в Афганістані вбили та поранили біля 50 осіб цивільного населення, обстрілявши з танків кавярню в містечку Мазар-е-Шаріф, біля 30 миль на південь від границі з СССР. Як переповідають неназвані західні дипломати, совєтські танки обстріляли кавярню після того, як з неї впало декілька пострілів, які вбили совєтського танкіста. Не знайшовши особи, що стріляла, совєтські вояки відкрили вогонь по кавярні і знищили її разом з людьми, які в ній були.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ Ізраїля Моше Аренс звернувся із закликом до ливанського уряду Аміна Гемаєля негайно почати переговори з друзами та їхньою міліцією, щоб уникнути нових сутичок після видалення ізраїльських військ з гірського пасма Шуф на південь Ливану. Аренс уважає, що існуюче вже перемир'я поміж урядом і друзами, яке уможливило відкриття летовища в Бейруті, повинно стати базою дальших переговорів поміж мусулманами і християнами. Він заперечив, що Ізраїль стремить до поділу Ливану.

РОЗВІДКА ЗСА ДОПОМОГЛА БАРБІ УНИКНУТИ ПРАВОСУДДЯ

Вашінгтон. — Департамент справедливости признався, що після закінчення Другої світової війни службовці американського Центрального Розвідчого Управління (Сі-Ай-Сі) допомогли керівникові гестапо в Ліоні, Франція, що його популярно називали „різником Ліону" і відомому нацистському вбивникові Клявсові Барбі, скритись перед правосуддям і відповісти за доконані ним злочини. Розвідка армії ЗСА перевезла Барбі до Болівії і таким чином замела за ним усі сліди.

У 218-сторінковому звідомленні Департаменту справедливости, яке було виготовлене після п'ятимісячної перевірки цілої справи, говориться офіційно про цю справу і Уряд ЗСА, взявши до уваги цю стислу перевірку, перепросив французький уряд за цей акт, який наступив у наслідок замішання і без безпосередньої вини Уряду Америки. Формальне перепрошення було переслано до французької амбасади у Вашінгтоні, — заявив кореспондентам заступник пресового секретаря Білого Дому Леррі Спікс, який тепер перебуває разом з президентом Роналдом Реґеном у Санта Барбара, Каліфорнія.

Клявс Барбі, як відомо, був на списку осіб, за якими пошукувала французька поліція і розвідка, щоб поставити їх перед судом за доконані злочини. У випадку Барбі — це фізичне знищення 4,000 ліонських жидів і депортування додаткових 7,500 до концентраційних таборів. Крім того з його наказу були знищені тисячі французів, членів підпільного руху, які ставили активний спротив гітлерівській окупації.

Державний департамент заявив, що слідство також виказало, що п'ять, або шість службовців Сі-Ай-Сі в Европі порушили тоді усі правила і зарядження федерального Уряду і головного командування армії, нелеґально захищаючи Барбі, який у заміну за охорону, передав розвідчій службі списки французьких комуністів й інших противників демократичної системи в Европі. Слідством частинно керував Аллен Раєн, ще донедавна керівник Спеціяльного бюра інверстигацій за воєнними злочинцями в Департаменті справедливости. Він заявив кореспондентам, що досліди не виказали якоїсь змови проти Франції американських розвідчих кіл. Справа Барбі — це випадок, що його у післявоєнній метушні спричинили службовці Сі-Ай-Сі на свою руку.

В АМЕРИЦІ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗСА гостро запротестував перед урядом Кувейту з приводу не визнання американського амбасадора, 54-річного Брендона Ґрова, тільки тому, що він служив генеральним консулем ЗСА в Єрусалимі. З цього приводу між урядом Кувейту і Державним департаментом відбувся обмін нотами і речник ЗСА заявив, що місце амбасадора у згаданій країні буде необсаджене аж до полагодження спорів. Речник Державного департаменту Ален Ромберг заявив, що „ми не можемо погодитися з диктатом закордонних держав кого саме ЗСА мають висилати на становище амбасадора чи консуля". Б. Ґров не є жидівського походження і перед Єрусалимом служив на різних становищах в европейських країнах.

НЕГРИТЯНСЬКИЙ ЛІДЕР Бенджамін Гук заявив кореспондентам, що негритяни не можуть собі дозволити на виставлення свого власного кандидата на президента вже в 1984 році, бо тоді заходи усунути з президентського крісла Роналда Реґена зазнають краху. Він переконаний, що президент Р. Реґен буде кандидувати на перевибір на другу каденцію і треба буде великих зусиль, щоб його побороти. Крім того думка, що негр може бути обраний президентом є утопійною, — заявив Гук, — бо досі немає ще ані одного чорного губернатора і сенатора. Гук підкреслив, що його неґативна постава до тієї справи не є персонально скерована на адресу єдиного можливого кандидата на президента з-посеред негритян, пастора Джессі Джексона.

ПЕНТАҐОН І ФЕДЕРАЛЬНА Агенція для охорони довкілля (ЕПА) підписали умову, на підставі якої військові інсталяції, які знаходяться під контролею Департаменту оборони, будуть самі відповідати за відчищення від хемічних відпадків американських баз і довколишніх місцевостей, у яких ці відпадки були на протязі років магазиновані або викинені. Речник Департаменту оборони заявив, що Пентаґон вдержує 265 таких місцевостей. Така умова, згідно з опінією речників ЕПА, набагато облегшить працю Агенції і скине з неї відповідальність за дуже трудні для поступу місця у яких переважно приміщені військові бази.

РЕЧНИКИ ДЕРЖАВНОГО Департаменту і совєтської амбасади у Вашінгтоні знову зустрілись 16-го серпня, щоб вияснити спори, які постали на тлі 16-річного Андрея Бережкова, який хоче залишитися в ЗСА супроти волі совєтських чинників і, очевидно, батьків. Батько Андрея Валентін Бережков є першим секретарем амбасади СССР. „Ми не зробили жадного прогресу у наших розмовах", — заявив Олег Соколов, другий по відповідальности чиновник в амбасаді, який веде розмови з асистентом державного секретаря Ричардом Биртом, спеціялістом від европейських справ. Державний департамент все ще настоює на своєму первісному рішенні, тобто особистій розмові з А. Бережковим у присутності совєтських представників, які домагаються, щоб ЗСА дозволили юнакові виїхати з Америки без тієї розмови.

У наступному числі Українського Тижневика:

In The Weekly, August 21:

- Soviets engage in a pervasive campaign of interference with the mail; a House of Representatives committee is conducting an investigation into the matter.
- The case of "Andy" Berezhkov.
- Dissident profile: Stepan Virun.
- National famine committee finalizes plans for October 2 manifestation and march in Washington.
- Interview with Oksana Dragan, chief of the Ukrainian service of the Voice of America.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1 25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата на рік $40 00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1 25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P O Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Свобода" і молодь

Приємно було редакції „Свободи" дістати листівку від пластового табору на оселі „Беркут" в стейті Іллиной. Табір юнаків прийняв назву „Український Лев" у честь роковин заснування Дивізії Галичина. Якийсь їхній молодечий непоганий рисівник вималював на картці вояка у шоломі з крісом на спині і таблицею з левом у руці. Підписались під привітом учасники цього табору.

Приємно було дістати в отій карточці (диви „Свобода" ч. 150) з пластового табору „Беркут" доказ, що не відповідає правді загальне переконання, що наша молодь „нічого не читає", не цікавиться загальною пресою та що вона не реаґує на становище окремих пресових органів. Це дає нагоду ствердити ще раз, що проблема молоді стоїть у першому ряді актуальних українських болячок. Що вартні всі так звані політичні і громадські осяги, коли ціла українська вільна громада перестане існувати як окрема національна особовість, бо не стане молоді, зацікавленої у збеҏіганні рідної громади, яка була б льояльною до законів країн поселення, але плекала б надалі українську самостійницьку думку і тому вивчала б бодай мінімум знання про батьківщину батьків?

Тому проблема молоді мусить належати до так званих залізних тем усієї української преси в діяспорі, україномовної і чужомовної, яка діє за теорією покійного д-ра Луки Мишуги про дві батьківщини, які повинні бути однаково дорогі нашій молоді: батьківщина батьків, якою є Україна, і та батьківщина, яка дає змогу українським іміґрантам — поселенцям жити вільним життям, плекати рідну політичну думку і творити непроминальні вартості української культури. „Свобода" проповідувала і проповідує ці гасла, які є обов'язковими і невідхильними для добра збереження української вільної громади в діяспорі.

Редакція нашого щоденника дістала карточку з „Привітом" від табору „Пласту". Але „Свобода" ніколи не ставила якусь одну нашу організацію молоді вище другої. Очевидно Пласт має за собою довше минуле, яке тісно пов'язане з цілим українським молодечим тіловиховним і спортовим рухом, з „Соколом", „Січчю" і з „Лугами", але ж теперішня СУМА і ОДУМ нав'язують своє минуле до того Союзу Української Молоді, що його зліквідували большевики на процесі Союзу Визволення України, на якому винищено квіт української інтеліґенції. Поруч з прізвищами Івана Боберського, Кирила Трильовського і „Сірого Лева" Северина Левицького стоїть і світле прізвище зліквідованого большевиками Миколи Павлушкова.

Досліди минулого належать до історії. Сучасне має власні проблеми, власні турботи. І „Свобода" завжди твердила і твердить, що між усіма трьома нашими організаціями молоді в діяспорі, зокрема в ЗСА і Канаді, немає ніяких ідеологічних різниць. Одні вітаються окликом „Скоб", другі „Гартуйсь", але одні і другі мають ті самі турботи в ділянці науки і вибору професії, одні і другі виставлені на тиск природної асиміляції, одні і другі обов'язані на базі своїх уладів так поводитися, щоби бути прикладом для всієї молоді і для всього суспільства, борючись особливо з тими лихами, від яких терпить вся сучасна молодь у світі, зокрема в Америці: алькоголізм і наркоманія.

Літо є святковим сезоном для молоді, відпочинковим і вишкільним. Табори молоді поруч із курсами українознавства для молоді — це велике добродійство і це наявний доказ українського конструктивізму. Їх замало, замало таборів, замало молоді у таборах, замало учасників курсів українознавства. Це невибачливий гріх батьків, які легковажно ставляться до цієї проблеми і не включають своїх дітей у струм зорганізованої української молоді. Не слід робити різниці між українськими організаціями молоді, але українські батьки дітей повинні знати, що елітою української молоді є молодь, принапежна до існуючих організацій із їхніми уладами, їх таборами, їх вправами, їх курсами, їх прогулянками, всім тим добрим і благородним, що його дають молоді їхні організації. Колись обставини присилують існуючі організації молоді єднатися й організаційно, — тепер хай кожна з них плекає свої традиції, хай одні з одними дружать і хай окремі юнаки і дівчата втішаються своєю молодістю, яка є найбільшим скарбом живучої людини.

Роман Барановський

ГРОМАДА ПЕРЕД ІСПИТОМ ЗРІЛОСТИ

Життя, як постійний рух, створює щораз то нові ускладнення і ситуації, які примушують нас замислитися над ними й вирішити, як найкраще і найбільш доцільно їх розв'язати. Залежно від того, як справимося з тими не раз дуже складними проблемами, залежить доля не тільки окремих людей, але родин, організацій, громад, а то й усієї нації та держави.

Багато різних важливих проблем має українська громада в ЗСА. Ці проблеми вимагають основного розгляду і полагодження для добра громади. Найбільш актуальними і пекучими стали останнім часом такі справи: оформлення нової централі, яка відповідала б цілям і бажанням української громади і, нарешті закінчила б кризу, яка заіснувала в громаді й непевність ситуації; підготова до Жалобної маніфестації 2-го жовтня та інших акцій на терені Вашінгтону, що їх організує Крайовий Громадський Комітет для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках (згадані активності призначені в першу чергу для неукраїнського світу) та вкінці — IV Світовий Конґрес Вільних Українців, що відбудеться в днях від 1-го до 4-го грудня ц. р. у Торонто, Канада.

Вправді окремі громадяни присвячують цим справам багато уваги і про це між собою дискутують, але, як воно не дивно, що про ці справи в пресі майже нічого або дуже мало пишеться, так неначе це маловажні справи, які не потребують ширшого насвітлення. А тим часом це основні справи, від розв'язки яких, їх успіху чи невдачі, залежатиме майбутнє українське громадське життя: або воно, після дуже нездорових відносин, які заіснували на XIII Конґресі Українців Америки і після нього, буде унормоване й оздоровлене, або далі проходитиме старим шабльоном непевности і повного громадського розґардіяшу з великою шкодою для нашої загальної справи.

Комітет за Правопорядок в УККА, який був створений після XIII Конґресу з метою вести переговори і закінчити конфлікт з речниками Визвольного Фронту, який діє під фірмою теперішнього УККА, зробивши цю колись громадську установу своєю прибудівкою, закінчив свою місію. На жаль, дорогоцінний час, майже два з половиною років на безплідних розмовах, не дав бажаних успіхів, бо речники УККА не виявили зрозуміння і громадського підходу для полагодження згаданого нездорового конфлікту. Вони відкинули майже всі пропозиції і щирі намагання Комітету за Правопорядок і сторпедували всякі спроби дійти до порозуміння.

Навіть благородне Звернення ієрархів Помісної Української Католицької Церкви, підтримане Блаженнішим Патріярхом Йосифом і подібні заклики Блаженнішого Митрополита УПЦеркви Мстислава, зігноровано, мовляв, духовенству не слід „вмішуватися" у громадські справи. Всі заходи закінчилися, як цього можна було побоюватися, повною невдачею.

У висліді такої ситуації правильним і логічним висновком була зміна назви і перейменування Комітету за Правопорядок в УККА на Українсько-Американську Координаційну Раду, яка має продовжувати працю Комітету за Правопорядок, але вже з іншими цілями: не витрачувати вже більше часу на розмови, але якнайскоріше оформити таку репрезентаційну установу, яка відповідала б цілям і бажанням та потребам української громади в ЗСА та запевнила б їй нормальну працю на довгі роки.

Послідовним черговим кроком Українсько-Американської Координаційної Ради було внесення аплікації до Секретаріяту СКВУ про прийняття в члени, а разом з цим, щоб леґально оформити цю нову організацію, як неприбуткову установу, що вже є в процесі завершення.

Тепер слово за громадянством. Організації, які належать до системи УАКР повинні написати листа до Секретаріяту СКВУ і заявити, що УККА їх від XIII Конґресу не репрезентує, і тому вони підтримують прохання Екзекутиви і Президії прийняти УАКРаду в члени СКВУ.

Було б побажаним, щоб також ті організації, які не належать до УККА, але все ще стоять осторонь УАКРади, написали також листи, що УККА не репрезентує в СКВУ членство їхньої організації ні взагалі української громади в ЗСА.

Чим більше наспіє таких листів до Секретаріяту, тим більше це буде показником настроїв громади. Листи слати на адресу: World Congress of Free Ukrainians, 2118-A Bloor Street, West, Toronto, Ont. M6S 1M8, Canada а копії листів до УАКРади на адресу: Ukrainian American Coordinating Council, 140 Second Ave, New York, N. J. 10003.

Дня 1-го жовтня ц. р. у Вашінгтоні заповіджена передконвенційна конференція всіх організацій — членів УАКРади, відділів, відділів УККА, які співдіють з УКАРадою, та індивідуального членства. Конференція має вирішити важливі справи відносно Конвенції.

Усі зацікавлені повинні взяти участь у цих нарадах. Було б побажаним, щоб наші активні журналісти і знавці громадського життя поділилися на сторінках преси своїми думками відносно актуальних проблем і дали матеріял для загального обговорення-дискусії, без якої немає правдивої демократії.

Участь делеґатів 1-го жовтня у цій передконвенційній конференції, наша масова участь в Жалобній маніфестації у Вашінгтоні 2-го жовтня, і врешті участь у IV СКВУ буде показником наших сил і нашої спроможности.

Ю. А. Луців

СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

I.

Не інакшу політику застосував і Н. Хрущов, сказавши на XXII з'їзді комуністичної партії, що російська мова — це „друга рідна мова". А втім певні пільги чи загострення були тільки налетом, а в основному діяла теорія Марра, який не тільки заперечував теорію індоевропейської прамови, але й твердив, що прийде час, коли то: „різні мови згодом зіллються в одну мову, спільну". Річ ясна, це мало б наступити аж після цілковитої перемоги комунізму в світі. І як бачимо, протягом усього періоду існування совєтської влади оця теорія червоною ниткою пробігає у директивах партії супроти мов інших національностей, а в тому й української.

Іван Коляска, перебуваючи в тих часах в УССР, подає цікаві спостереження і порівняння. Він згадує про такі держави, як Фінляндія, Швайцарія, Австрія, Німеччина і Бельгія, де живуть різні меншості, які мають там повні мовні права. Мають ті народи права, яких не має український народ чи інші народи крім російського в УССР. Найкращим віддзеркаленням саме такого трактування української мови свідчать слова І. К. Білодіда, українського мовника на услугах партійного русифікаторського напрямку: „У процесі дальшого розквіту і вдосконалення мов соціялістичних націй — як окремих мов — разом з тим формуються певні риси спільности в їх розвитку. В цей період посилюється роль російської мови як мови міжнаціонального спілкування народів СРСР, яка щедро помагає також у збагаченні і розвитку всіх національних мов". — Як бачимо зі сказаного Білодідом, а він тільки передає в м'ягшій формі директиви партії, на русифікацію, а то і ліквідацію рідних мов, наражені не тільки Україна, але й інші нації Совєтського Союзу. Брежнєвська наґінка на національні мови була гірша за сталінську і, якщо сьогодні, за Андропова, не наступлять радикальні зміни, то українське шкільництво й наука зазнають ще більших втрат.

Брежнєвська мовна політика в Україні

Совєтська статистика подає дуже позитивний стан українського шкільництва на рідних землях. Подають, що 80 відсотків шкіл в Україні — це школи українські. З цього виходило б, що стан повністю задовільний, так як 20 відсотків шкіл — це школи в мовах меншин на Україні. Одначе, згідно з твердженням О. Коваленка, це тільки пустословна гра цифр, так як в дісності стан українського шкільництва, а в тому і української основної мови — застрашаючі. Совєтська статистика подає усі школи в Україні, а як відомо в селах скрізь є школи — часто з кількістю учнів не більше як 100-120 душ. По містах же є школи і з півтора тисячами учнів і саме ті кількостево великі школи зрусифіковані. В Одесі — лише дві школи з українською мовою навчання, а всі інші-російською. Переходя, — як каже автор, — уведено нових учителів, які вчили ломаною українською мовою, а поза викладами говорили виключно російською мовою.

Як бачимо зі слів найновішого вихідця із Совєтської України в практиці ведеться посилена русифікація, а в теорії преса, література та й інші комунікаційні чинники голосять на всі лади про національну рівність та національну культуру. Вислід цієї політики Брежнєва і комуністичної партії СССР охоплює жахом. Видається, що в Україну гряде лихоліття 30-их років, яке несе ґеноцид і русифікацію.

Здавалось би ситуація безвихідна та живучість українського народу переможе і те лихоліття. Прийде час, що терпіння тих українців, яких переслідує ворог за те, що вони стали в обороні прав автохтона цієї землі і рідного слова скінчиться, а покищо вся наша надія на витривалість українського народу, а в тому й на вчених та наукові інституції у вільному світі.

2.

Українська мова в наші дні

Простір вживання української мови в наші дні більший, як був він будь-коли протягом нашої історії. Українська мова за виїмком приспішено русифікованих міст і промислових осередків домінує серед народу. На біля 50 мільйонів населення в Україні і біля п'яти мільйонів у діяспорі більшість українців володіє рідною мовою, хоча в Совєтському Союзі часто змушена користуватися російською, а на Заході мовами країн поселення.

(Продовження буде)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ
Редагує Лев Яцкевич

„Музеї, що визначили місце хліба в історії"

Під таким заголовком минулого року в „Ню Йорк Таймсі" появився репортаж М. Еванса про музеї, присвячені історії хліба, від найдавніших — до сучасних часів.

Таких музеїв у світі — два. Вони засновані в Німеччині, де хліб від давендавна був основним харчуванням її мешканців. Один із цих музеїв, що має назву Німецький музей хліба, міститься в Ульмі, над берегом блакитного Дунаю, приблизно в половині дороги поміж Штутґартом та Мюнхеном.

Другий музей, під назвою Европейський музей хліба, розташований в місцевості Молленфелде, 10 миль на південь від міста Ґеттінґену.

Кожний з цих музеїв відвідує річно поверх 100,000 туристів, щоб оглянути історію вирощування хліба, від збору зерна на полі, до спеченого хліба на столі. Більшість музейних експонатів включає образи, друки, книжки та знаряддя, від примітивного кремінного серпа з II-го сторіччя по Христі до штудерно виготовленої форми до печення медівників (Лебкухен) з XVIII сторіччя.

Обидва музеї завдячують своє постання та існування ініціятиві приватних колекціонерів, сповнених ідеї збирання стародавніх знарядь та об'єктів, зв'язаних з вирощуванням зерна та продукцією хліба, що були основою їх особистих чи родинних підприємств, конкретно д-р В. Айзелена у Ульмі та Отта Кункеля у Берліні. Обидва музейні аматори втратили свої оригінальні колекції в часі Другої світової війни, але зуміли їх повторно зібрати в двох наступних десятиліттях. Щоб забезпечити їх перед долею черговоі втрати, вони придбали для них просторі доми, які відкрили навстіж свої двері перед публічними відвідувачами.

Не зважаючи на подібність виникнення та саму мету обидвох музеїв, оточення та атмосфера у кожному з них мають зовсім відрубний характер. І так, Німецький хлібний музей, вміщається у сірому, півкамінному будинку, положеному на горбку, з якого видно, немов на долоні, стрункі готицькі вежі ульмської катедри та побережжя смараґдового Дунаю з рибальською дільницею та славними ульмськими ресторанами.

У середині музею звертають на себе увагу гарно розташовані світлини стінних живописів, діорами, рільниче і пекарське знаряддя та декілька тисяч різних об'єктів, що показують процес мелення збіжжя та печення хліба від найдавніших часів до сьогодні. Крім цього в музеї — розташована виставка продукції хліба та її еволюції від стародавніх цивілізацій, що включає стінні живописи, статуї та маски, що зображають культи збіжжя: а — сирійців, ацтеків, єгиптян та греків. Група грецьких фіґур з терракоти (3-5 сторіччя по Христі) представляє процес мелення збіжжя, мішення тіста, печення і продажу хліба. Упорядники музею не забули теж про харчові картки, пам'ятні відзнаки, медалі та друки зв'язані з з голодом в часі Другої світової війни. Цілий ряд чудових акварель, присвячений періодові жахливого голоду в 1916-17 роках.

Кожного грудня управа музею запрошує мешканців міста користуватися давніми формами музею для виготовлення святочного печива. З цією метою, мешканці приносять до музею готове тісто, витискають його в музейних формах та сушать на протязі 24-ох годин, заки покладуть до печі.

Зовсім відмінна атмосфера панує в Европейськім музеї хліба в Молленфельде. Поперше, на протязі цілого року, він сповнений запаху хліба, печеного на заквасі в печі з XVII сторіччя, побудованій назовні музею. Сам музей приміщений у двоповерховій, колишній лісничівці, положеній серед мерехтливих ланів золотої пшениці, поруч села з невеликою кількістю домів, побудованих з дерев'яних брусків та справжнього замку з XIV століття; все це немов вийняте з ілюстрації дитячої казки.

Ціле довкілля, сповнене безхмарного спокою та ідилії, з якою йдуть у розріз запарковані перед входовою брамою автомобілі та шкільний автобус, який привіз групу шкільних дітей, які немов писклята, розбіглися по цілому музеї, оглядаючи з цікавістю від долівки до стелі нещоденні експонати такі, як ручний млин з 2 000 року по Христі, чудово зорнаментований, сицилійський хлібний віз та колекцію японських, дерев'яних, різьблених рукою, форм для коржів з рижу з XVIII сторіччя. Проте, найбільша увага дітей звернена на зразки хліба, що мають різнорідні види, німецькі округлі буханці, плоскі буханці зі Скандинавії та Персії та паличкові (баґет) з Франції, Великоднє святочне печиво, у виді плетінок (кіс), булки, у виді миші з Гамеліну та бабки, орнаментовані справжніми крашанками.

Головні відвідувачі музею мають змогу заспокоїти свій голод у музейній кав'ярні та пекарні, в якій можна дістати булочки, на подобу птахів, буханці-цибульники, сільський білий і чорний хліби („памперні-кель") та яблука, печені на тонкій корі.

Докія Гуменна

МІСІЯ

(Як народжувалися „Діти чумацького шляху")

IV.

Ввечері вертаємось додому. Що ближче підходжу я до школи, то все більше рипить скло під ногами. Входжу в „турнгалю" — темно. Всі шиби вилетіли. Тут діялося пекло вдень (саме тоді, як ми в лісі милувалися ніжними срібними стрічками). Збомбили школу. А якби я не поїхала по яблука? То тут би, мабуть, і зосталася, бо я далі, як до підвалу, не ходила. Той льох сьогодні завалений.

Я й далі передруковувала, бо це ж ясно! Треба сьогодні працювати, можливо, завтрішнього дня вже не буде. Так дійшла я втретє до четвертої книги, як треба вже покидати Ґрац. Не сьогодні, узавтра тут будуть червоні. Вже не літали тисячі американських літаків над Ґрацом, як на роботу, в певні години дня туди й назад. Тепер несподівано в різні пори дня й ночі налітали малі совєтські літачки („ястребки"), — не так із метою розвалити місто, як із завданням його стероризувати. Деякі передбачливіші і з більшими можливостями вже повиїжджали з Ґрацу. Я ж ні за що в світі не хотіла відриватися від громади. Ось така й сяка ця громада, — але вона моя.

І от прийшов той день, що тільки сьогодні треба виплутуватися з міста, бо взавтра вже буде пізно. На вулицях стояли юрби втікачів. Австрійці — з малими валізками. Наші — з горами кошів, скринь, мішків. Стояли й чекали. Чи прийдуть автобуси? Чи вмістимося ми? Чи вийде так, що через це барахло не можна буде до автобусу доступитися? А що ж тоді? Кидати все й пішки? Кажуть, що Червона армія буде тут в четвертій годині.

Автобус для нас прийшов. В ньому всі маємо вміститися. І от він уже повний, немає більше місця, а я ще стою на вулиці... автобус набитий, стоять на східцях, місця більше немає. У цю хвилину, бачу, простягаються руки — Михайло Гільов і Катря Голубцева втягають мене в переповнений автобус, просто на голови, таки з моїм наплечником, що ставав від паперу все тяжчий. А оті валізи, коші, мішки та скрині зосталися так і стояти на вулиці. Між ними й скриня Ільяшевських, що була мені за стола.

Їхали ми кудись день і ніч, десь уночі пересідали, десь у горах. Опинилися на відкритих вантажних „льорах", а вранці приїхали у гірське містечко Шлядмінг. І знову опинилися ми в „турнгалі". Вже тепер не на двоповерхових ліжках, а покотом на потерусі, що колись була соломою. Тисячі й тисячі вже спали перед нами на цій колишній соломі: мадяри, югослави, росіяни, — якої хочете національности. На дворі січе нудний дощ, стіни мокрі, а тут ще перестала діяти моя нога, не можу ступити. Навіть нема як додибати до „гастштату", щоб з'їсти „штамґеріхт".

Тут у Шлядмінгу й застав нас кінець війни, капітуляція Німеччини. Спочатку їхали колони німців, що розкидали на вулицях все підряд, а потім з'явилися американці на джіпах. Прочитали ми на стінах і на площах величезні плякати — наказ військових збройних сил, підписаний головнокомандувачем, Двайтом Айзенґавером, що всі „дісплейсед персонс" (що воно таке?) мусять негайно від'їхати до СССР. Слідом за цим почало танути населення „турнгалі", люди діставали возики й непомітно вислизали в невідомому напрямі. А одного ранку й ми вже сиділи в автобусах, що везли нас до Зальцбурґу, цим разом у школу Ґніґль, зовсім розбиту й розбомблену.

Та тривожна атмосфера Шлядмінгу й тут нас не покидала, у скупченні людської збиранини вона була ще гостріша. (Сюди звозили з усіх кінців, не тільки нас). щодня висіла загроза, що нас от-от вивезуть до совєтського репатріяційного табору. Між цією збираниною були й агітатори, явно комсомольського вигляду, що одночасно збирали відомості, хто тут є хто. Приїжджали совєтські офіцери, як до себе додому, між людьми ходили різні чутки, аж мороз дер по спині.

А одного разу налетіла американська поліція в білих ґетрах („емпісти") і почала виганяти палицями, силою всіх із школи. На вулиці біля школи стояли вже автобуси, кудись відвозити. Силоміць садили у ці автобуси. Не інакше, як до репатріяційного табору! Люди викидали свої речі з поверхів вікнами, утікали, хто куди міг. Поки „емпісти" не дійшли до четвертого поверху, а орудували десь на нижчих, я із своїми тодішніми компаньйонами, Михайлом і Теклею Буравами, вислизнули із школи й сховались у сусідньому парку. Звідти ми бачили, як відкотили наші люди у наповнених автобусах. Нібито, повезли їх у табір Парш, бо німці вимагають, щоб звільнити їм школу для відбудови. Але ми не вірили. Брешуть, то тільки, щоб заманити! І так ми переночували в парку, а вранці, „своїм власним виїздом", позиченим возиком, також прибули в той самий Парш — військові бараки на другому кінці Зальцбурґу.

Знову працювати над „Дітьми Чумацького шляху" почала я в іншому зальцбурзькому таборі, Лексенфельд. Нагорі за містом були довгі дерев'яні бараки, чомусь присусіджені до будинків колишнього манастиря. В одному з бараків оселилася і я, разом з одинадцятьма іншими мешканцями, і прожила там два роки. В цьому таборі я й дописала, нарешті, „Діти Чумацького шляху". Керівник таборової канцелярії, п. Пундик дозволив мені користуватися приміщенням у неурядові години. Отож щодня рівно о четвертій годині я з'являлася в таборовій канцелярії (в колишньому манастирі) із своєю текою. Саме в цей час розходилися працівники канцелярії і я могла там розкласти на столі свої зошити й зосередитися. Цим разом батогом були репатріяційні комісії та „скрінінґи". Я поспішила довести працю до кінця просто для того, щоб мати змогу викінчений примірник дати десь на збереження, — а зо мною вже що буде, то те й буде. Поверталась із таборової канцелярії о дванадцятій або першій годині ночі і дуже цим сердила моїх співмешканців, особливо взимку. На ногах у мене були солдацькі, обшиті юхтою, валянки, то я не могла не ґупати, заходячи вночі до кімнати.

Не обходилося і без таких сцен: передруковую чергову працю матеріялу на таборовій машину, а тут заходить або сам начальник таборової поліції, або поліцай. — Що ви пишете, пані? — суворо питає. — Свої твори. — Дайте, я подивлюсь. — Прошу, дивіться! — Пішов. Бо то пішла вже чутка, що я друкую списки таборян для совєтської репатріяційної комісії. Навіть вселили в нашу кімнату тринадцятого мешканця, дівчину, Осипу, щоб вона вивчала мою особу.

(Продовження на ст. 3)

ВАЖНЕ ДЛЯ УЧАСНИКІВ МЕМОРІЯЛЬНОГО ТИЖНЯ У ВАШІНҐТОНІ

Протягом Меморіяльного Тижня у Вашінґтоні для відзначення 50-ліття голоду в Україні, який (тиждень) триватиме від 25-го вересня до 2-го жовтня включно, очікується у Вашінґтоні значна кількість українців, які прибудуть з різних міст і стейтів. Найбільше з них прибуде в день головної манифестації, в неділю 2-го жовтня, але багато прибудуть певно вже раніше, щоб відвідати своїх конгресменів і сенаторів і поінформувати їх про Меморіяльний Тиждень у Вашінґтоні, чи прямо як туристи, щоб оглянути столицю ЗСА і потім взяти участь у маніфестації.

Одні прибудуть індивідуально, власними автомобілями, потягами чи автобусами, інші — групово, спеціяльно замовленими автобусами як учасники збірних поїздок.

Хто плянує провести у Вашінґтоні одну чи більше ночей, той повинен подбати про нічліг. Подаємо тут адреси готелів, де можна замовити кімнату, як також оплату за одну ніч: Howard Johnson-Crystal City, Va., 2646 Jefferson Davis Hway (U.S.№1); Tel.: (202) 684-7200.

Цей мотель розташований на вірджінському боці ріки Потомак, але близько центру Вашінґтону. Ціна за кімнату для однієї чи двох осіб 34 дол. за одну ніч.

Charle's Hotel, 1731 New Hampshire Ave., N.W., Washington, D.C.; Tel.: (202) 332-2226.

Цей готель лежить за кілька кварталів від Пенсильванія авеню, якою йтиме маніфестаційний похід. Ціна за кімнату для однієї особи за одну ніч — 35 дол., для двох чи більше осіб (не більше 4) — 45 дол.

One Washington Circle Hotel, 1 Washington Circle, N.W., Washington, D.C.; Tel.: (202) 872-1680.

Цей готель розташований близько Кеннеді Сентер, де відбудеться Меморіяльний концерт. Тут ціна за кімнату для двох осіб — 65 дол. за одну ніч.

Щоб забезпечитись кімнатою, замовляти треба вже тепер.

Хто знає інші готелі чи мотелі у Вашінґтоні, де можна дістати дешевші ціни, хай замовляє кімнату там.

Зазначуємо, що групові поїздки до Вашінґтону, приватні або організовані бюрами подорожей, можуть користати із знижених цін на мотелі в залежності від їхнього положення. Поза містом мотелі дешевші як у місті.

КВИТКИ НА МЕМОРІЯЛЬНИЙ КОНЦЕРТ

Як уже відомо, після маніфестації відбудеться в Кеннеді Сентер Меморіяльний концерт для вшанування пам'яті жертв Великого голоду. Початок концерту о годині 3:00 по полудні. Щоб дістати квитки на концерт, треба замовляти їх вже тепер, висилаючи відповідну оплату на одну з таких адрес:

Committee on Genocide in Ukraine, 2615 30th Str., N.W., Washington, D.C. 20008; tel.: (202) 234-2330; або

Committee on Genocide in Ukraine, Att. Mr. E. Popil, 440 Wyoming Ave., Scranton, Pa. 18503; tel.: (717) 342-0937.

Ціни квитків: льожі 25 дол., партер 20 дол., перший балькон — 15 дол., другий балькон — 12.50 дол. другий балькон боки — 5 дол.

Програма концерту буде оголошена згодом.

Крайовий Громадський Комітет надіється, що всі місця в Кеннеді Сентер, яких є понад 2,000 будуть заповнені, бо концерт — важлива частина української маніфестації у Вашінґтоні проти організованого Москвою голоду в Україні 50 років тому.

Інформації про інші події Меморіяльного Тижня у Вашінґтоні будуть подані згодом. Якщо у когось є якісь питання, просимо писати до Вашінґтонського комітету (адреса вище), або телефонувати: (202) 234-2330.

Для контакту поодиноких комітетів та індивідуальних людей з Вашінґтонським бюро можна вживати номер замовленої телефонічної служби: (202) 728-8744. Усі контакти й запитання, подані на цей номер, будуть відповіджені протягом 24-ох годин.

Пресова Служба Крайового Комітету — Вашінґтонське Бюро

Під знаком 50 ліття свого існування
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ
відбуватиме 8-9 ЖОВТНЯ 1983 р. свій

19-ий ЗВИЧАЙНИЙ ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД

в ДОМІ ОУВФ 136 2-га Евеню в Ню Йорку

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ

відбудеться 8-го жовтня 1983 р. о год. 6:30 веч.
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ,
142 2-га Евеню в Ню Йорку.
Після бенкету відбудеться ЗАБАВА з Танцями.
По ближчі інформації можна звертатись до місцевих Відділів ООЛ

Крайова Управа ООЛ

Нема то як на Союзівці!

Оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах біля м. Керґонксон, Н. Й.

П'ятниця, 26-го серпня 1983 р.
9:30 веч. ЗАБАВА — оркестра „ІСКРА"

Субота, 27-го серпня 1983 р.
8:30 веч. КОНЦЕРТ
АНДРІЙ ДОБРЯНСЬКИЙ, бас-баритон
Метрополітальна Опера
Камерне Тріо — „КАЛИНА"
ГАЛИНА СТРІЛЕЦЬ — скрипка
ТОМА ГРИНЬКІВ — фортепіяно
НЕСТОР ЦИБРІВСЬКИЙ — віольончеля
10:00 год. веч.— ЗАБАВА — оркестра — „ІСКРА"
Конферансьє: АНЯ ДИДИК

Неділя, 28-го серпня 1983 р.
МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА
ЯКІВ ГНІЗДОВСЬКИЙ

SOYUZIVKA UNA ESTATE
Foordemore Rd. • Kerhonkson, N.Y. 12446
or call (914) 626-5641

Створено нюйоркський Комітет для відзначення у Вашінґтоні 50-ліття голодомору в Україні

Стараннями та за ініціятивою Координаційного Комітету Українських Комбатантських Організацій у середу, 10-го серпня ц.р., о 7-ій годині вечора у Ню Йорку у Пластовому будинку відбулася ширша нарада представників українських організацій у справі гідної участи української спільноти у відзначенні 50-ліття голодомору у Вашінґтоні 2-го жовтня 1983 року.

У нараді взяли участь: парох церкви св. Юра о. Патрикій Пащак, Ірина Куровицька (Пласт); Олег Мачай (Пласт); Раїса Куделя (УЗХ); Євген Стахів (Український Народний Дім); Всеволод Саленко (Православна Кредитівка); Роман Гуглевич (Почесний голова Комітету Об'єднання Українсько-Американських Організацій Ню Йорку); представник Українського Братського Союзу; Роман Данилюк (Координаційний комітет комбатантів); Володимир Процик (ОДВУ); Іван Яремчук(ОДВУ); Григорій Полчій (Українсько-Американські Комбатанти); С. Скрибайло (дивізійники); Плечен (Об'єднання кол. вояків УПА); Микола Шпитко (Асоціяція пенсіонерів); Іван Сєрант (УСК); Петро Байбак (ОДВУ), Василь Калинович (НТШ); Ігор Рицар (ТУІ).

Перед початком наради парох церкви св. Юра ігумен П.Пащак провів молитву. Нарадою проводив Р. Данилюк, який подав ґрунтовні інформації про підготову до зорганізування автобусів для подорожі у Вашінґтон на день 2-го жовтня та про інші аспекти маніфестації.

Представниця Пласту І. Куровицька повідомила, що автобус для пластунів вже замовлений.

Ухвалено, що зібрані представники на нараді є членами Комітету міста Ню Йорку для відзначення 50-ліття голодомору у Вашінґтоні 2-го жовтня ц.р. Для реального виконання всіх заходів, зв'язаних з участю у маніфестації, на нараді обрано ділову Президію Комітету у складі: голова — В.Саленко; заступники голови — ред. О. Кузьмович; представник УБС; пресовий референт — Є.Стахів; організаційний референт — Р.Данилюк; референт організації автобусів — представник Братського Союзу; скарбник — М. Шпитко; секретар — П.Байбак.

На почесних членів нюйоркського комітету для відзначень у Вашінґтоні через аклямацію обрані — парох церкви св. Юра П.Пащак; парох церкви св. Володимира — о. Володимир Базілевський і колишній багаторічний голова Об'єднаного Комітету Українсько-Американських Організацій великого Ню Йорку Р. Гуглевич.

На нараді склав щедрий дар 200 дол. М. Шпитко для сплати коштів подорожі пластунів.

Автобуси до Вашінґтону від'їжджатимуть для тих, хто хоче виїхати на два дні, у суботу, 1-го жовтня, в 7-ій год. ранку та у неділю, 2-го жовтня, в 5:30 год. ранку. І в суботу, і в неділю збірка для подорожі біля Українського Народного Дому. Ціна квитків за проїзд автобусом в обидва кінці на дводенний побут — 25 дол; на один день 20 дол. Передчасний продаж квитків на автобуси буде провадитись в Українській Православній Кредитівці та в крамницях „Арка" та „Сурма".

Маніфестація у Вашінґтоні почнеться 2-го жовтня о 11-ій год. ранку, а жалобний концерт — в 3-ій год. по полудні у Кеннеді Центрі.

Щоб охопити більші кола громадянства в участі у Вашінґтонській маніфестації, запрошуємо представників товариств і організацій, які не були присутніми на цій першій нараді, прибути на другу нараду, що відбудеться у Пластовому будинку о 7-ій год. вечора 7-го вересня ц. р.

Про всі точніші данні та відомості про відзначення у Вашінґтоні Комітет буде друкувати повідомлення у „Свободі" та в інших газетах.

Пресовий референт Комітету

УКРАЇНСЬКИЙ ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ
ГОЛОВНА УПРАВА

повідомляє, що

РІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ УЗХ

відбудеться в днях 3, 4, і 5 вересня 1983
на оселі ім. Ольжича у Лігайтоні, Па.

Запрошує до участи відділи, делеґатури і все членство. В справі приміщення прошу звернутися до адміністрації оселі:

Ukrainian Homestead
P.O. Box 204 Rd. № 2
Lehighton, Pa.
Tel.: (215) 377-4621

Увага! Увага!
ІЗ НОВИХ ВИДАНЬ МОЖНА ВЖЕ ЗАМОВЛЯТИ В КНИГАРНІ ПРИ СВОБОДІ

ДЕРЕВ'ЯНА РІЗЬБА В УКРАЇНІ
WOOD CARVINGS IN UKRAINE
автора К. Шонк-Русича
Альбом у твердій обкладинці. 184 сторінки.
Ціна $32.00 з пересилкою.
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.
ЗАМОВЛЯТИ:
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Скористайте з виїмково доброї нагоди

ОГОЛОШЕННЯ в Календарі УНСоюзу на 1984-ий рік

Цим Ви зможете познайомити ввесь український загал з Вашою установою, Вашою професійною обслугою, чи Вашим підприємством.

Одна сторінка	$90.00
Пів сторінки	50.00
Чверть сторінки	33.00
Одна восьма сторінки	20.00

Замовлення і належність проситься надсилати найдальше до 30-го вересня 1983 р.

SVOBODA
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Нова церква в Портедж Ля Прері

У суботу, 21-го травня ц.р., відбулося офіційне відкриття нової української католицької церкви Успення Пречистої Діви Марії у містечку Портедж Ля Прері, що знаходиться приблизно 70 кілометрів на захід від Вінніпеґу.

Ця нова святиня є вислідом кількарічних важких зусиль пароха о. Ярополка Радкевича і Будівельного комітету, що його спочатку очолював Василь Кузик, а пізніше Володимир Поллок. Самозрозуміло, що самі вони без співпраці інших членів парафіяльної громади не змогли б довершити таке велике діло. Ця громада, хоч і не дуже велика, виявила надзвичайно велике зрозуміння для цього поважного почину і своєю великою жертвенністю підтримала заходи вибраного нею комітету, і в цей спосіб довершила започатковане діло.

Це вже третя церква в цьому містечку. Перша була побудована в 1906 році, тільки 7 років по приїзді першого поселенця Петра Ґудза із села Глещави тернопільського повіту. Її основниками були Макарій Мельник, Микола Ґреськів і Дмитро Олійник. Перших поселенців у Портедж Ля Прері зорганізував о. Матей Гура, ЧСВВ. Цю округу до 1911 року обслуговували ОО. Василіяни, а пізніше інші священики. У 1911 році відвідав цю громаду Митрополит Андрей Шептицький.

Друга церква була побудована в 1926-1929 роках, за проєктом і під доглядом о. каноніка Пилипа Ру, Чину Облятів, знаного будівничого багатьох церков у Канаді, як рівнож будинків деяких інституцій. Це була велика дерев'яна церква у формі хреста, з великою банею на перехресті і двома банями спереду. Крім того, вона ще мала чотири малі бані на даху кожного рамена. Будинок мав 120 стіп довжини і 74 стопи ширини у перехресті. Маляр А. Сич розмалював церкву в 1928 році.

Кілька років тому виявилось, що стан цієї цікавої і великої церкви зачав приспішеним темпом погіршуватися. Були випадки, що під час Богослужень падали зі стелі кусні штукатурки, а сильніший вітер зривав з високих стін і бань кусні асфальтової імітації цегли та дахівки, якою будова була покрита. Під час сильного вітру можна було виразно бачити, як хитався в церкві великий павук, і тому парафіяни зачали побоюватися, що одного дня церква може завалитися і спричинити нещастя.

Довгий час вони застановлялися над тим, що треба зробити, щоб направити і зберегти свою церкву і навіть зверталися за поміччю до різних урядових установ, але безуспішно, бо ніколи ніякої практичної підтримки не одержали. Провінційний архітект, який приїхав оглянути й оцінити будівлю сказав, що тільки на її скріплення, не включаючи відновлення, потрібно найменше півмільйона долярів.

Не маючи іншого виходу з положення, церковна громада вирішила попрощатися зі старою церквою, а натомість поставити нову. Вінніпеґський Митрополит Максим одобрив рішення парафіян, і вони звернулися до архітекта, автора цих рядків, щоб він приготовив пляни нової церкви.

Будова нової церкви тривала один рік, від липня 1981 до липня 1982. Побудовано її на місці колишньої резиденції біля старої церкви, яку розібрано на початку березня цього року. Ця третя церква є в дійсності продовженням і наслідком наполегливої праці кількох поколінь від часу прибуття, як вже згадано, першого поселенця до Портедж Ля Прері в 1899 році. Закінченням будови цієї нової святині започатковано новий етап у розвитку релігійного і громадського життя українців католиків у цьому місті, яке буде постійно далі розвиватися.

Значення архітектури, а особливо церковної, є в культурному житті народів надзвичайно велике. Знаним є, що архітектура як практичне мистецтво відображує культуру і цивілізацію спільноти чи народів, і стає в цей спосіб документом проґресу даної спільноти. І саме тому, що архітектура і мистецтво взагалі відображують культуру народу і дають наступним поколінням образ його культурної творчости, мистецька творчість української спільноти повинна бути виявом української духовости і продовженням її багатої спадщини. Це, одначе не означає, що спільнота має без застанови наслідувати чи копіювати старі форми минулих епох, бо сліпе наслідування дає підставу до думання, що ця спільнота не йде з духом часу, не має сили для нової культурної творчости, і тому не може знайти нових форм мистецького вияву.

Культура розвивається тільки тоді, коли вона постійно знаходить вираз у нових формах і поступає з духом часу, — коли вона є витвором інтелектуальних, соціяльних і технічних обставин нашого часу, а не повторенням минулих форм. Коли культурна діяльність обмежується тільки до повторення, відновлення і зберегання попередніх мистецьких творів, тоді культура не розвивається, а тільки виконує ролю сантиментального музею, що може показати сучасній людині те, що було і на чому творчість зупинилася.

Українська церковна архітектура і взагалі все українське мистецтво не можуть залишатися позаду інших, а повинні постійно поступати вперед згідно з вимогами сучасности. Рівночасно вони повинні проявлятися у формах, які дали б відчути, що ці мистецьки твори є виявом довгої культурної традиції українського народу.

Парох і Будівельний комітет парафії Успення Божої Матері в Портедж Ля Прері свідомі своєї відповідальности за збереження української культурної спадщини і надбань своїх попередників які розбудували своє культурне життя в Канаді, подбали належно про те, щоб нова святиня була продовженням української духовної спадщини і відображувала у своїй новій формі духовість і традиційний характер української церковної архітектури.

Відбувши кілька розмов з архітектом, парох і Будівельний комітет узгіднили з ним характер і архітектурну форму церкви, які відтак були апробовані і затверджені Митрополитом Максимом Германюком.

Було рішено, що концепція нового проєкту повинна базуватися головно на традиції української дерев'яної церковної архітектури, що колись витворила свої дуже оригінальні форми. Тому основна структура нової церкви є виконана з дерева, яке не замальовано, а збережено у своїй природній красі, особливо в головній наві. Для викінчення стін і стелі бічних нав ужито плястер (штукатурку). Дерево вважається звичайно за добрий матеріял, що природно апелює до людини і відзначається теплотою і прикметами, що діють заспокоююче на стурбовану душу і створюють атмосферу надхнення і відповідного розположення для молитви. Для викінчення стін назовні вжито легкосірий вапняковий камінь, а дах покрито темною дахівкою.

У загальному церква збудована у формі прямокутника і має 110 стіп довжини і 44 стопи ширини. Височина церкви з хрестом — 60 стіп від поверхні землі. Завершена одною великою і двома малими банями. Долішня частина будинку має просто ру авдиторію, а горішня — храм вірних — разом з хорами може помістити кругло 250 осіб.

Тому, що кошти будови згідно з першим пляном були трохи завеликі, конечним було змінити плян і будинок трохи зменшити і спростити, щоб загальний кошт будови був би коло 550,000 долярів.

Для побудови цієї святині використано засоби модерної техніки, добрий матеріял, а, головно, звернено увагу на те, щоб вона своєю новою формою вшанувала тих, що клали фундамент під своє культурне життя в країні свого поселення і була рівночасно виразом сучасного відчування традиційного характеру української дерев'яної церковної архітектури.

Парох о. Ярополк Радкевич зі своїм Будівельним комітетом вже зачали думати про мистецьке оформлення нової церкви і для цієї цілі вже заанґажовано знаного вінніпеґського мистця Романа Коваля, щоб він приготовив проєкти одного великого і п'ятьох менших вітражів. Крім того заплянувано три мозаїчні образи внутрі церкви та один назовні понад головним входом.

Віктор Денека

Місія...

(Продовження зі стор. 2)

І так, почавши в Києві 1942 року, я, нарешті, в Зальцбурзі 1946 року закінчила свою працю. Четверту редакцію було зроблено на машинці таборової управи, спасибі їм!

Ну, добре, а як же видрукувати? Треба було з Австрії якось добиратися до Німеччини, бо це там зосередилися видавництва, друкарні, газети. Дякуючи Юрієві Дивничеві й Йосипові Гірнякові, я якось підчепилася до Театру-Студії і переїхала кордон майже зайцем. Потрапила в табір Діллінґен. Але з моїх зусиль доступитися до друку нічого не виходило. Видавництв було багато, а толку мало. Там — нема дозволу на друк. Там — нема паперу. Там — нема коштів. А бачу — інші книжки якось виходять!

Розв'язка прийшла з несподіваного боку. В таборі я декому давала рукопис читати. Прочитав Іван Коровицький — і „засвітив зелене світло". За його порадою захотіли прочитати Галина Петренко з своїм чоловіком Євгеном. Ще раз — „зелене світло". Невдовзі прийшло запрошення від директора видавництва „Українська Трибуна", Івана Вовчука, щоб я показала рукопис.

І вже з готовим рукописом по дорозі до Мюнхену мало не вхопив мене розрив серця. Рукопис був у наплечнику на спині, як я віла у вагон, але що стояла я на східцях, як уже двері автоматично зсунулися, затиснули частину наплечника. Я — ні взад, ні вперед. І нема кому з мене хомута зняти, щоб не давив на мене залізною вагою. Кругом усе стоїть стиснене. І так аж до наступної станції, вже серце вмлівало.

Та той самий фатум висів і далі над четвертою книгою. Що тільки доходжу до четвертої — щось стається і не можна докінчити. Цим разом — девальвація німецької марки. Вже перші три книги були надруковані, вже готовий був склад четвертої, як стався „верунґ" і видавництво готовий склад, через брак коштів, розсипало. Так роман і лишився недокінченим.

Аж приїхала я 1950 року до Ню Йорку. За перші зароблені на фабриці мотузків гроші, я самотужки 1951 року видала четверту книгу. Батогом цим разом було медичне підозріння на хворобу пістряка. То перше, ніж іти на операцію до шпиталю, я урухомила друк четвертої книги, а там... що буде, те буде...

Та це вже початок іншої історії.

• • •

Що ж було рушієм такої моєї „маніякальної впертости" серед хаосу й катастроф, під час війни — таки здійснити цей мій задум? Що примушувало мене „перти проти течії", у духовому кліматі повної байдужости від оточення? Що давало силу в п'ятьох евакуаціях тягти на плечах рукопис?

Свідомість мого права працювати словом в українському культурному процесі, того права, яке відібрали в мене на початку мого літературного росту якісь непричетні до української стихії злочинні люди. Затоптали на рідній землі, — то буду в світах, при всіх хоч би най-найгірших умовах, виконувати моє життьове завдання. Місію.

ЯК НЕВ'ЯНУЧИЙ ВІНОК НА МОГИЛУ
дорогої нам
ТАНІ СІТЬКО
складаємо 100.00 дол. на іконостас новозбудованої Св. Покровської церкви в Рочестері, Н. Й.

ГАЛИНА і д-р ТИМОЧКО

У ДЕСЯТІ РОКОВИНИ СМЕРТИ
Незабутнього Чоловіка, Батька і Дідуся

ПЕТРА ГРИГОРОВИЧА РЕШЕТНИК

була відправлена ПАНАХИДА в неділю, 7-го серпня 1983 р
в церкві Святої Покрови, Денвер, Колорадо
і в церкві Святих Петра і Павла, Линдора, Па.

Прохаємо Друзів і Знайомих пом'янути Його в молитвах.

дружина — Віра
доньки — КАТЕРИНА з чоловіком РОСТИСЛАВОМ ДОВБЕНКО, сином ЮРІЄМ і синовою ВАРВАРОЮ
КЛАВДІЯ з чоловіком ТЕОДОРОМ КРОПИВ'ЯНСЬКИМ, донькою ІРИНОЮ і синами РОМАНОМ і ЛЕВОМ

•

Усім численним Друзям і Знайомим за участь у панахидах, щиро дякує Родина.

Ділимося сумною вісткою, що дня 22-го червня 1983 року померла в Україні на 86-му році свого повного турбот життя

бл. п.
СТЕФАНІЯ з ПОСАЦЬКИХ ГАЛІБЕЙ

учителька, вдова по священикові

•

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

відправиться
в церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НЮАРКУ
в СУБОТУ, 3-го ВЕРЕСНЯ ц. р. о годині 8-ій рано

син — РОМАН з дружиною ЛЮБОЮ
внучка — ЗІРКА
внук — БОГДАН з дружиною РОКСОЛЯНОЮ і сином ТИМОШЕМ

Мілена Рудницька

НЕВИДИМІ СТИГМАТИ

Ціна: $16.25 з пересилкою

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

THE Ukrainian Weekly

SPECIAL ISSUE: THE GREAT FAMINE IN UKRAINE 1932-33

...so that this tragedy will not be forgotten

Now available:

additional copies of The Ukrainian Weekly's special issue on the

GREAT FAMINE.

Order by writing or calling The Weekly at (201) 434-0237.

УВАГА! ВЖЕ МАЄМО НА СКЛАДІ КНИЖКУ УВАГА!

Володимира Барагури

МЕЧ і КНИГА

ЗБІРКА ІСТОРИЧНИХ І БІОГРАФІЧНИХ ОПОВІДАНЬ

ДРУГЕ, ДОПОВНЕНЕ ВИДАННЯ, З КОЛЬОРОВИМИ ІЛЮСТРАЦІЯМИ **ПЕТРА АНДРУСЕВА І МИХАЙЛА МИХАЛЕВИЧА**

„Меч і книга" — це необхідна допоміжна лектура при навчанні українознавства.

112 сторінок — ціна $6.00 + порто

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку

ЗАМОВЛЯТИ

"SVOBODA" BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ПРО КОНВЕНЦІЇ УНС ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ

Конвенції Українського Народного Союзу завжди були головними етапами в розвитку не тільки самого Союзу, але і всієї Української Громади в Новому Світі. Чого можна очікувати від перебігу і рішень та висліду відбутої недавно 30-ої з черги конвенції цієї найстаршої і найбільшої української установи у Вільному Світі, базуючись на досвіді минулого?

Інформації про це знайдете у виданій безпосередньо перед 30-ою Конвенцією книжці **А. ДРАГАНА.**

У ДЗЕРКАЛІ КОНВЕНЦІЙ УНС

У книжці, крім вступної загальної характеристики усіх попередніх 29 конвенцій, подано основні інформації про них:

- **де і коли вони відбулися,**
- **скільки було делеґатів,**
- **який у тому часі був організаційний і фінансовий стан УНС,**
- **які важливіші рішення винесено та кого обрано до проводу.**

Книжка ілюстрована, має 72 сторінки і коштує ТІЛЬКИ ЧОТИРИ ДОЛЯРИ.

Замовляти в книгарні „Своободи":

"SVOBODA" BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N. J. 07302

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку.

Цінний дарунок!

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ —

НЕОБХІДНА КНИЖКА ДОМА І В ШКОЛІ!

Подбайте, щоби в кожній публічній бібліотеці була повна і стисла двотомова

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНИ

В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

UKRAINE: A CONCISE ENCYCLOPAEDIA

Том 1-ий $75.00 — ЦІНА — Том 2-ий $85.00

Хто замовить ОБА ТОМИ платить $140.00

Тут відтяти і разом з чеком або поштовим переказом (М. О.) вислати на адресу

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

Прошу вислати:
☐ Том 1-ий — $75.00
☐ Том 2-ий — $85.00
☐ Оба томи — $140.00
включно з пересилкою

В долученню пересилаю (чек, М. О.) дол. і прошу вислати на адресу

Name

No. Street

City State Zip Code

„Назустріч сонцю золотому..."

В умовах нашої діяспори українознавство — це першочергове і найважливіше завдання, якому ми всі забов'язані віддати всю нашу зосереджену увагу та енергію думання.

Щоб вийти на арену інтелектуальних змагань світу, щоб забезпечити примат нашої культури серед дружніх нам народів і перемогти противника, яким являється червона Москва із її інтернаціональною ширмою, нам треба всім, а зокрема тут вже нашій народженій молоді вивчити дисципліни, якими є мовознавство, літературознавство, мистецтвознавство, історія, археологія, антропологія, географія, етнографія та всі гуманістичні науки, що мають яскраво віддзеркалювати нашу самобутність, її генезу та її питомий тільки нашій духовості характер.

На службі таких завдань стала на американському континенті наша „Рідна Школа", що вже понад 100 років, в умовах сприятливих відносин, хоча не завжди для нас корисних, виконує своє завдання.

Видимим свідоцтвом того покликання, є „традиційні матури", що їх тут проводиться, за старим „крайовим" взором серед нашого доросту по всіх осередках українознавства. Цей метод не завжди відповідає психіці та прийомам нашої молоді, що, піддана американській виховній системі, може його прийняти та з огляду на обмежені знання у програмах дати собі з ним раду. Речниками цієї методи на сьогодні є ще наші „старокрайові" учителі, або добровольці з інших професій, що в краю переходили таку матуру й тут залюбки її практикують.

Не місце тут розводитися над рацією цієї методи, але хай „вищі чинники", а зокрема Шкільна Рада приймуть це до уваги та накреслять нові проєкти. Ми раді, що можна нам переводити цього роду іспити, й радуватися, коли наші абітурієнти після одинадцяти літ навчання справляються з хистом та вродженим талантом.

Ось 11-го червня ц.р. в „Рідній Школі" в Ню Гейвені відбулися такі іспити-матура, де ми були свідками й слухачами, а вкінці екзаменаторами наших чотирьох молоденьких абітурієнток: Христини Висовської, Христі Гузик, Ляриси Катречко та Христі Мандич.

Засідала Іспитова комісія у складі: предсідник з рамени Шкільної Ради — інж. О. Пришляк, директор Школи Українознавства в Гартфорді, Конн.; члени Комісії: дир. Евстахія Матвієнко, довголітня вчителька; д-р М. Борисюк, проф. клясичних мов із Колеґії св. Василія у Стемфорді, Конн.; о. Роман Големба-парох церкви арх. Михаїла в Ню Гейвені; інж. Мирон Мельник, директор „Р. Ш." та іспитуючий член; д-р Михайло Снігурович, викладач предметів українознавства у вищих клясах, що з успіхом допровадив цю чвірку до матури.

Ці усні іспити попередили письмові із літератури, історії, та культури, теми яких надіслала Шкільна Рада з Ню Йорку. По перегляді задач встановлено, що вони написані ясно, змістовно та вичерпуюче і однозгідно поставлено їм дуже добрі й добрі оцінки. По короткій інформації, як була проведена усна матура, почалися іспити, що їх у конвертах на кожний предмет вибирали собі кандидати. Звичайно буває так, що іспитує сам екзамінатор, а предсідник вряди годи „вмішується", а інші тільки прислуховуються та записують на приготовлених формулярах свої завваги в оцінках. З незвичайним вдоволенням треба ствердити, що дівчатка, хоча дещо розгублені, відповідали прямо до теми, що радувало всіх нас.

Коли зважити, що іспити почалися о 3-ій пополудні, а закінчено їх в 6:30 год. вечора, то хіба всім ясно, що матеріял із п'яти предметів: мова-граматика, література, історія, культура, географія був солідно пройдений, щоб усунути всяке підозріння, що тут „щось" було „пофіксоване", сказавши тутешнім жаргоном.

Згадати тільки нервовий стан батьків, що сиділи у вестибюлі й з острахом поглядали на двері кімнати, через які проривався піднесений голос екзаменатора або предсідника. По виголошенні в загальній декляраціі вислідів матури, всі урочисто подалися до гостинної залі, де розположено з кулінарним хистом всякого роду наші народні „сніди", та після благословення отцем, всі возвеселялися, бо день був пам'ятний й знаменний.

Говорив предсідник, доказуючи, що не можна пізнати справжньої України без науки, не всилі її любити через чужі окуляри, не вільно забувати за неї, щиро присвячуватись для неї, „для України треба жити й терпіти". Іспитуючий підкреслив, що без рідної мови немає України, бо тільки при допомозі мови існуватиме пізнання нації, її генези, розвитку, державности, засвідчених нашою наукою і нашим індивідуальним підходом і вивченням.

Многоліттям закінчено, по подяці батька Катречка, всю програму.

М. Борисюк

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:

- АВТОМ власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОЇЗДОМ
- ЛІТАКОМ
- чи КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас

акцидентова грамота УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Сторінок 229
Ціна $12.50, пересилка 1.00 ам. дол.
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку
ЗАМОВЛЯТИ
"SVOBODA" BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Небуденний вишкіл

Вечір на оселі. Група молодих людей сидить у їдальні й співає пластові пісні. Розговірна мова — українська. Час від часу хтось встає і робить собі каву або чай. Ходять по руках співаники, пригадуються напівзабуті пісні.

Інший вечір. У тій самій їдальні точиться дискусія про суть Пласту і про його майбутнє. Хтось піддає думку, що в Пласті замало присвячується уваги українській справі. Інші не погоджуються з цією думкою. Дискусія продовжується. Учасники згадують про труднощі, пов'язані зі збереженням української мови, але одночасно погоджуються зі своєю старшиною, що мову за всяку ціну треба втримати.

Буйна пластова фантазія, чи пластова дійсність? Таки дійсність. Повищі рядки описують правдиві моменти з цьогорічного вишколу виховників, який відбувся на Пластовій Січі 20-23 травня. Та це не тільки вашому кореспондентові так здається. „Ми дуже задоволені цим вишколом", — сказав пл. сен. Орест Джулинський, референт вишколу при Крайовій Пластовій Старшині в Канаді. „Зібрався цікавий і ентузіястичний гурт молоді й добре зжився за ті чотири дні... Це, мабуть, найкращий наш вишкіл за минулих п'ять років".

Цього року властиво відбувалися паралельно три вишколи: новацьких братчиків і сестричок, юнацьких впорядників і зв'язкових юнацьких куренів. Кожна група мала свої гутірки й майстерні, на яких обговорювалися проблеми виховної роботи і завдання, як, наприклад, вироблення тримісячного пляну праці, або приготовлення «казки для дітей, які закріплювали новонабуте теоретичне знання.

Хоч загальні теми занять були подібні для всіх груп (плянування, життя в природі, плекання української мови, пластовий світогляд, ведення книг), інструктаж був достосований по постів, які виховники займатимуть як і до віку молоді, з якою вони будуть працювати або вже працюють.

• Інструктори, які всі були з вікової групи 25-50, доповнювали свої усні завваги відеострічками та друкованими матеріялами. З уваги на холодну погоду, важливим засобом у переведенні вишколи були також електричні грілки.

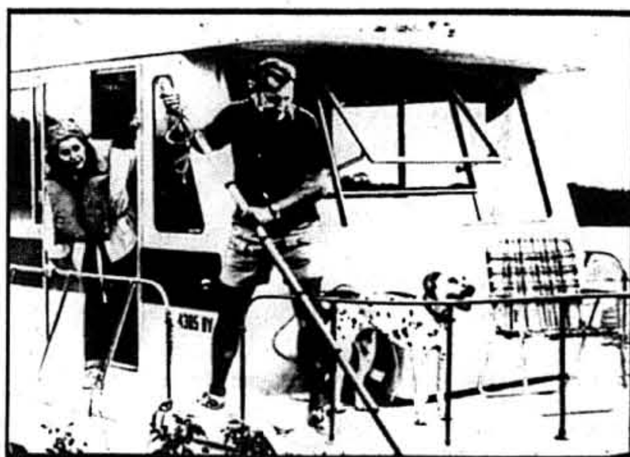
Учасники вишколу складалися виключно з старшого юнацтва і старшого пластунства. З'їхалося їх 32 з усіх усюдів: з Едмонтону, Вінніпегу, Гамілтону, Торонто Монтреалю і навіть з Нюарку в ЗСА. На ватрі, яка відбулася в суботу, можна було бачити, наскільки вони зжилися. Кандидати на зв'язкових з різних осередків представили дві драматичні сценки власного пера на тему голоду в Україні. Потім у веселій частині чергувалися пісні, інсценізації, гумористичний „іспит" для виховників і гра в „царівну" (яка, здається, більш популярна серед виховників, ніж серед новацтва). І так ватра, яка могла б стати справді холодною, бо відбувалася під дахом і без вогню, загорілась людською теплотою і пластовою дружбою.

Не дивно, отже, що в неділю по полудні, після вичерпання інтенсивної програми і вже по офіційному закритті, учасники вишколу ще довго стояли коло навантажених авт і неохоче прощалися (часом і по кілька разів!). Нарешті, виїхали, але в більшості не додому, а до недалекого Кобургу, щоб разом з'їсти традиційну пластову „піцу". І хоч дехто бурмотів під носом, що піднесений настрій вишколу мало чим нагадував обставини, в яких щотижня доводиться працювати пластовим виховникам, відчувалася настанова допасувати буденну виховну роботу до ідеалу, а не навпаки. А це вже добрий початок.

Ст. пл. Роман Ващук

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗСА, у частинно засекреченому меморандумі, висловив затурбовання долею біля 300,000 палестинців у Ливані, яких уряд тієї країни хоче позбутися. З усіх 400,000 палестинців тільки біля 100,000, які перейшли на територію Ливану під час війни Ізраїля за незалежність, ливанський уряд уважає леґальними мешканцями Ливану. В Державному департаменті навіть брали до уваги можливість розміщення 10,000 палестинців у ЗСА, але дорадники державного секретаря Джорджа Шулца відкинули цю ідею, уважаючи, що вона „не є практична", тобто не була б корисною „з політичних взглядів".

ВИСОКІ СЛУЖБОВЦІ Федеального Бюра Інвестиґацій (ФБІ) переслухували президента Роналда Реґена у справі матеріялів колишнього президента Джиммі Картера, які невідомо яким способом попали в республіканський табір і були використані під час передвиборчої кампанії Р. Реґеном і його співробітниками. Заступник пресового секретаря Білого Дому Леррі Спікс заявив, що розмова між Президентом і службовцями ФБІ відбулась в мешканевій частині Білого Дому минулого тижня у присутності дорадника Френка Філдінґа і тривала приблизно одну годину. Під час розмови Р. Реґен заявив, що він не має нічого проти того, якщо службовці ФБІ опитиватимуть також інших високих членів кабінету чи персоналу Білого Дому.

The currents are tricky, and it's a challenge staying off the sandbars.

Slow Boat to New Orleans.

The day my company transferred me out here to the Midwest, my boss said "It's only for a short while, Doug." That was six years ago. Long enough to meet Jan and get married.

Oh, I like it out here all right. The people are nice and the land is beautiful. But I sure do miss the ocean.

You see, until I came out here, I had lived and worked all my life by the sea. Sailing was my passion. Summer, winter, good weather and bad. I loved the ever-changing moods of the ocean. Now, here I am landlocked in a small Indiana town. Married and raising a family.

When I met Jan she was working in our payroll department. And after we were married she insisted we both join the Payroll Savings Plan and start saving for something special with U.S. Savings Bonds. Our own little dream.

I told her about my dream: "How about a 37 footer so we can sail Lake Michigan on weekends?"

"But honey, I get seasick on sailboats." Her voice trailed off as she watched the shock register on my face.

"Seasick?" I screamed. "My one and only wife? No one in my family has ever been seasick! I'm surrounded by landlubbers."

"Will you settle for the river?" she brightened. "I've got a great idea. A houseboat. It's comfortable, steady and we can take long trips down the river."

It didn't take very long to pile up enough U.S. Savings Bonds to make a down payment on a big, shiny, new houseboat that rode as smooth as any bus.

Last summer, we took a trip that led into the Mississippi River, then down to New Orleans. Jan didn't get sick once. Maybe this is a good way to wean her to some real boating.

Meanwhile, it's fun. 'Course it isn't like handling a racing sloop in the Atlantic; but the currents are very tricky, and it's a challenge just staying off the sandbars. And I'm seeing a lot of the country I'd never get to see any other way.

United States Savings Bonds will help your ship come in. Join the Payroll Savings Plan at work or the Bond-a-Month Plan where you save. It's smooth sailing.

Take stock in America. UNITED STATES SAVINGS BONDS

Paid by Ukrainian National Ass'n, Inc.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ХУАН АНТОНІО САМАРАНЧ ВІДПОВІВ НА ЗАПИТАННЯ

Хуан-Антоніо Самаранч, президент Міжнародного Олімпійського Комітету, прибувши в ролі гостя на 8-му літню Спартакіяду народів російської імперії, між іншим відбув пресову конференцію, під час якої дав відповіді на запитання.

Питання: Чи вирішено остаточно питання участи футболістів в Олімпіяді в Лос Анджелесі?

Відповідь: Так. Це з'ясувалося 15-го липня ц.р. на черговому засіданні Міжнародного Олімпійського Комітету. Організатори забов'язалися виконати всі вимоги, необхідні для проведення футбольного турніру. Вони взяли під увагу наші критичні зауваження і рекомендації.

П.: Голова Спортового Комітету СССР М.Грамов недавно висловив занепокоєння щодо ґарантії безпеки учасників, добору суддів, віддаленности спортових об'єктів в Лос Анджелесі. Яка з цього приводу позиція МОК?

В.: Нас продовжують турбувати ці проблеми. Дещо, зокрема віддаленість арен, змінити неможливо. Вихід тут один — найчіткіше організувати працю транспорту. Зміни на краще в тім є. Щодо суддів: щоб ґарантувати об'єктивність, ми звернулися до національних олімпійських комітетів з проханням надіслати для обслуговування Олімпіяди найбільш кваліфікованих суддів. Оскільки організаційний комітет у Лос Анджелесі відмовився фінансувати перебування суддів на іграх, турботу про них взяв на себе МОК, який оплатить поїздку і перебування в ЗСА 1,000 закордонних суддів, які обслуговуватимуть змагання в 21 ділянці спорту.

Цією відповіддю Самаранч зіґнорував запит московського журналіста, який в основному мав на думці так звану „безпеку", що найбільше турбує російських спортових політруків. Слово „безпека" в них означає тотальна ізоляція їх спортовців від можливих контактів із спортовцями вільних країн і особливо спортовців поневолених народів, що будуть включені до збірної СССР, з вільними українцями, білорусами, вірменами, жидами, грузинами, балтійцями і іншими іміґраційними групами. (Ред. „С. В.")

П.: За свідченнями західної преси, Монік Берлю висловила побоювання, спираючися і на нашу думку, „щодо можливого бойкоту росіянами" Олімпіяди в Лос Анджелесі. Хотілося б дізнатися особисто від вас про позицію Міжнародного Олімпійського Комітету.

В.: Добре знаю вашу країну, ваш народ, спорт і спортовців. Глибоко шаную їх. Це дає мені право сказати, що збірна СССР візьме участь в іграх XXIII Олімпіяди. Чотири роки тому мій попередник лорд Кілланін зробив усе від нього залежне, щоб Олімпіяда в Москві, не зважаючи на всі перешкоди з боку певних недалекоглядних політичних діячів, усе ж відбулася. Я йому вдячний за це, а тепер зроблю все, щоб XXIII ігри зібрали якнайбільше учасників.

(Цією відповіддю Самаранч дав до зрозуміння російським спортовим політрукам, що у випадку неучасти збірної СССР, Олімпіяда в Лос Анджелесі відбудеться без них).

П.: Яке ваше ставлення до ідеї відкритих Олімпіяд — і для любителів, і для професіоналів?

В.: Хоча ми поважаємо професіональних спортовців, про їхню участь в Олімпійських іграх не може бути мови. В олімпійській сім'ї існують певні принципи і філософія, які суперечать принципам і філософії професійного спорту. (Цікаво, чому ця філософія і принципи не зобов'язують совєтських спортовців, що в повному значенні цього слова є професіоналами? Прим. ред. „С. В.")

П.: В 1996 році сповниться 100 років від першої з сучасних олімпіяд. Де відбудеться ювілейна? Чи не змінилася позиція МОК щодо пропозиції греків проводити всі наступні ігри в їхній країні?

В.: Про місце ювілейної Олімпіяди говорити ще завчасно. Рішення прийматиметься 1990 року. Однак, можливості Греції вже тепер розцінюються високо. Я був на новому Олімпійському стадіоні в Атенах і можу запевнити, що він один із найкращих у світі. Щодо дальшої програми, то вважаю, що Олімпійські ігри належать усім землянам і мають відбуватися в різних куточках світу. Бажаючих приймати їх дуже багато.

На початку тієї пресової конференції Самаранч, між іншим, сказав московським господарам такі „похвальні слова:

„Мені дуже приємно знову перебувати у Москві, де три роки тому з „тріюмфом" пройшли ігри XXII Олімпіяди. Змагання 8-ої літньої Спартакіяди народів СССР проходять на високому рівні, що також сприяло ряду гарних спортових вислідів. Ці змагання мають великий успіх, у них беруть участь атлети 56 країн світу, для яких виступ на спартакіяді — чудова підготовка до стартів на Олімпіяді-84. Як президент Міжнародного Олімпійського Комітету висловлюю велику вдячність організаторам цих комплексних змагань. (Цікаво чи Самаранч запитав спортових „бонзів" СССР, чому вони не допускають до Олімпійських ігрищ збірні України, Білорусії та Балтицких країн, які так успішно виступають на 8-ій Спартакіяді в Москві?)

(от)

НЕ ТА МІСЦЕВІСТЬ І НЕ ТЕ ІМ'Я

У „Свободі" (ч. 156 з четверга, 18-го серпня ц.р.) під груповою фотографією на 4-ій сторінці у підпису подана „Група учасників студентської конференції в Елленвіллі, Н. Й., в січні цього року", а не в Мюнхені. Автором статті „Сторінки української праісторії українського народу — відкрито" („Свобода" чч. 149-150 з 9-го і 10-го серпня ц.р.) є Святополк Шумський. — Ред.

ЗБОРИ ● ВІДДІЛІВ УНС ●

НЕДІЛЯ, 21-го СЕРПНЯ 1983 Р.

Кліфтон, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Тараса Шевченка 64 Відд. УНСоюзу відбудуться від години 1-3 по пол. Коло церкви Св. Марії у Кліфтоні при Вашінґтон вул. Просимо членів взяти участь у зборах.

За Управу — Іван Бурний

■ REAL ESTATE ■

НА ПРОДАЖ

Парцелі під хату з озером в Ґлен Спей, Н. Й., дзвонити по **5-ій годині вечора.** Tel.: **201-538-3605**

• FUNERAL DIRECTORS •

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568